

پرسش ۱. فاصله میانگین گراف $\mathcal{G}_{WS}(n, m)$ را بیابید.

پرسش ۲. ثابت کنید در یک گراف دل خواه مانند $\mathcal{G} = (V, E)$ که $V = \{v_i\}_{i=1}^n$ مجموعه ی رأس ها و E مجموعه ی یال های \mathcal{G} هستند، ضریب خوشه بندی رأس v_i که آن را با C_i نشان می دهیم، از رابطه ی زیر به دست می آید:

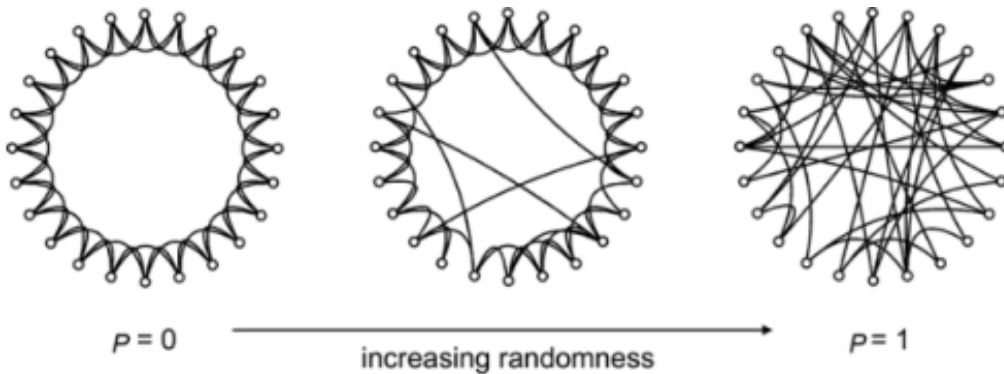
$$C_i = \frac{2|\{e_{ij} : v_i, v_j \in N_i, e_{ij} \in E\}|}{k_i(k_i - 1)}.$$

در رابطه ی فوق، N_i ، مجموعه ی رئوس همسایه ی رأس v_i ، e_{ij} ، یالی که رأس های v_i, v_j را به هم متصل می کند و k_i تعداد همسایه های رأس v_i هستند.

پرسش ۳. ثابت کنید ضریب خوشه بندی میانگین در گراف $\mathcal{G}_{WS}(n, m)$ برابر با $\frac{1}{2}$ است.

همان طور که دیده می شود، فاصله ی میانگین گراف $\mathcal{G}_{WS}(n, m)$ زیاد است، برای کاهش مقدار فاصله ی میانگین، باید به گراف اولیه ی $\mathcal{G}_{WS}(n, m)$ کمی خاصیت تصادفی اضافه کنیم. این کار را به صورت زیر انجام می دهیم:

برای هر رأس $v_i \in V$ ، یال هایی که v_i را به m رأس سمت راست آن وصل می کند را در نظر می گیریم. بنا بر روش ساخت گراف $\mathcal{G}_{WS}(n, m)$ تعداد این یال ها برابر با m است. هر کدام از این یال ها را با احتمال p حذف می کنیم و به جای آن، به صورت کاملاً تصادفی یالی جدید از رأس v_i به یکی از رئوسی که از طریق یک یال به v_i متصل نیست، رسم می کنیم. مقدار p را احتمال بازاتصال rewiring می نامیم.

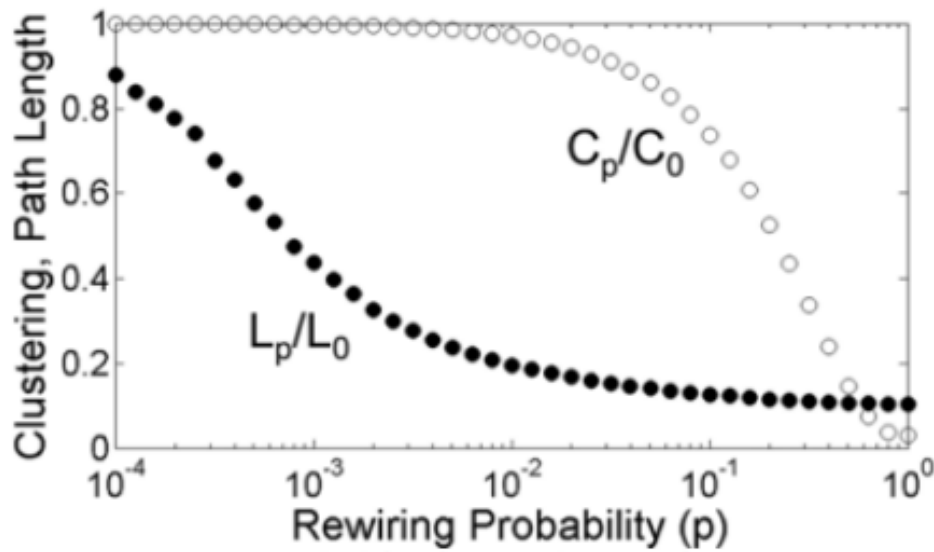
شکل ۲: فرآیند اضافه کردن خواص تصادفی به $\mathcal{G}_{WS}(n, m)$

همانطور که در شکل ۲ دیده می شود، با افزایش p این گراف به گراف تصادفی نزدیک می شود. با نزدیک شدن گراف به گراف تصادفی، فاصله ی میانگین کم می شود، ولی به طور همزمان ضریب خوشه بندی میانگین هم کاهش می یابد. اما خبر خوش آنست که نرخ کاهش این دو پارامتر باهم متفاوت است.

همانطور که در شکل ۳ می بینیم، نرخ کاهش ضریب خوشه بندی میانگین کمتر از نرخ کاهش فاصله ی میانگین است. در نتیجه اگر مقدار p را طوری تنظیم کنیم که ضریب خوشه بندی میانگین چندان کاهش نیافته باشد، ولی فاصله ی میانگین به قدر کافی کم شده باشد، توانسته ایم قانون جهان کوچک را در مورد گراف های $\mathcal{G}_{WS}(n, m)$ برقرار کنیم. به عنوان مثال در شکل ۳ اگر $p \approx 0.01$ انتخاب شود، تا حد خوبی به هدفمان رسیده ایم.

پرسش شبیه سازی ۱. فرض کنید فیلمو/نماوا/فیلم نت $n = 10000$ کاربر دارند. اگر فرض کنیم $m = 400$ ، گراف $\mathcal{G}_{WS}(n, m)$ را بسازید.

پرسش شبیه سازی ۲. به ازای p های مختلف در بازه ی $[10^{-6}, 1]$ ، به گراف پرسش شبیه سازی ۱ خاصیت تصادفی اضافه کنید و نموداری مانند شکل ۳ را رسم کنید.

شکل ۳: مثالی از روند کاهش فاصله‌ی میانگین و ضریب خوشه‌بندی میانگین با افزایش خاصیت تصادفی در گراف $G_{WS}(n, m)$

پرسش شبیه‌سازی ۳. با کمک نموداری که در پرسش شبیه‌سازی ۲ رسم کردید، به صورت تقریبی مقدار بهینه‌ی p (که آن را با p^* نشان می‌دهیم) را بیابید و برقراری خاصیت جهان کوچک، قبل و بعد از اضافه‌شدن تصادف به گراف $G_{WS}(n, m)$ با احتمال بازاتصال $p = p^*$ را بررسی کنید.

۲.۱ گراف تصادفی مدل Configuration

در این بخش مدل دیگری از گراف‌های تصادفی را بررسی می‌کنیم. فرض کنید دنباله‌ی $\mathbf{d} = (d_1, d_2, \dots, d_n)$ درجات رأس‌های یک گراف n رأسی باشد. دنباله‌ی زیر از رأس‌ها را تشکیل می‌دهیم:

$$\mathbf{a_d} = (\underbrace{1, 1, \dots, 1}_{d_1 \text{ entries}}, \underbrace{2, 2, \dots, 2}_{d_2 \text{ entries}}, \dots, \underbrace{n, n, \dots, n}_{d_n \text{ entries}})$$

گراف $G_C(n, \mathbf{d})$ را به صورت زیر تشکیل می‌دهیم:

از دنباله‌ی $\mathbf{a_d}$ به صورت کاملاً تصادفی و بدون جایگذاری، دو عدد را انتخاب کرده و رأس‌های متناظر با آن‌ها را به هم وصل می‌کنیم. این کار را تا جایی ادامه می‌دهیم که اعضای دنباله‌ی $\mathbf{a_d}$ تمام شوند. مثلاً فرض کنید $\mathbf{d} = (3, 4, 3)$. در این صورت داریم:

$$\mathbf{a_d} = (1, 1, 1, 2, 2, 2, 2, 3, 3, 3).$$

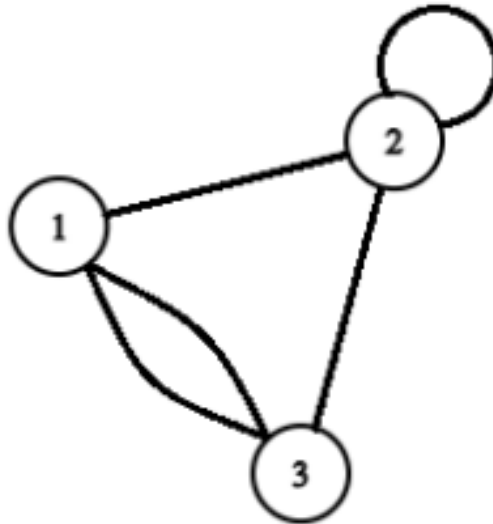
حال فرض کنید اعداد تصادفی‌ای که انتخاب می‌کنیم این اعداد باشند:

$$(1, 2), (2, 3), (1, 3), (2, 2), (3, 1).$$

در این صورت گراف $G_C(n, \mathbf{d})$ به صورت شکل ۴ خواهد شد.

تعریف ۴ (طوقه). یالی که از یک رأس به خودش وصل شده باشد را طوقه می‌نامیم.

تعریف ۵ (آبريال). اگر بین دو رأس بیشتر از یک یال وجود داشته باشد، آن‌گاه می‌گوییم بین آن دو رأس، ابريال وجود دارد.

شکل ۴: مثالی از گراف $\mathcal{G}_C(n, \mathbf{d})$

تعریف ماتریس مجاورت را در فاز اول پروژه دیده‌اید. برای گراف‌هایی که طوقه و ابريال داشته باشند، ماتریس مجاورت به صورت زیر تعریف می‌شود:

تعریف ۶ (ماتریس مجاورت برای گراف‌های دارای طوقه و ابريال). ماتریس مجاورت برای گراف \mathcal{G} با n رأس یک ماتریس $\mathbf{A} \in \mathbb{R}^{n \times n}$ است که درایه‌های آن به صورت زیر هستند:

$$A_{i,j} = \text{تعداد یال‌های بین دو رأس } i, j.$$

از تعریف ۶ واضح است که $A_{i,i}$ برابر با تعداد طوقه‌های رأس i است.

پرسش ۴.۴ ثابت کنید:

$$d_i = A_{i,i} + \sum_{j=1}^n A_{i,j}.$$

پرسش ۵. اگر تعداد یال‌های گراف $\mathcal{G}_C(n, \mathbf{d})$ را با m نشان دهیم، ثابت کنید که $m = \frac{1}{2} \sum_{i=1}^n d_i$.

پرسش ۶. نشان دهید احتمال اگر دنباله‌ی \mathbf{d} به ما داده شده باشد، احتمال مشاهده‌ی گراف $\mathcal{G}_C(n, \mathbf{d})$ با ماتریس مجاورت $\tilde{\mathbf{A}}$ برابر است با:

$$\mathbb{P}[\mathbf{A} = \tilde{\mathbf{A}}] = \frac{1}{\prod_{i=1}^m (2i-1)} \frac{\prod_{i=1}^n (d_i!)}{\left(\prod_{i=1}^n 2^{\tilde{A}_{i,i}} \right) \left(\prod_{1 \leq i < j \leq n} (\tilde{A}_{i,j}!) \right)}$$

پرسش شبیه‌سازی ۴. فرض کنید $n = 20000$ کاربر به ژانر درام علاقه‌مندند و هر کس دقیقاً با $k = 100$ کاربر دیگر هم‌سلیقه است. فرض کنید با مدل Configuration کاربران این ژانر را مدل می‌کنیم. اگر یک یال را به تصادف انتخاب کنیم احتمال اینکه طوقه یا ابريال نباشد چقدر است؟ در حقیقت یکی از ضعف‌های مدل Configuration وجود طوقه یا ابريال است. آیا می‌توان از این نقطه ضعف صرف‌نظر کرد؟

۳.۱ گراف تصادفی مدل Expected Degree

مشابه مدل قبل، فرض کنید $\mathbf{d} = (d_1, d_2, \dots, d_n)$ دنباله‌ی درجات یک گراف باشد. اگر فرض کنیم $\sum_{k=1}^n d_k < (\max_{1 \leq i \leq n} d_i)^2$ ، در این صورت تعریف می‌کنیم:

$$p_{i,j} = \frac{d_i d_j}{\sum_{k=1}^n d_k}$$

در این مدل یال بین دو رأس v_i, v_j با احتمال $p_{i,j}$ وجود دارد و با احتمال $1 - p_{i,j}$ وجود ندارد. همچنین وجود و عدم وجود یال‌های مختلف از هم مستقل است. دقت کنید که در این مدل طوقه هم می‌توانیم داشته باشیم. گراف به دست آمده از این روش را $\mathcal{G}_{ED}(n, \mathbf{d})$ می‌نامیم.

پرسش ۷. دقت کنید که $\mathcal{G}_{ED}(n, \mathbf{d})$ یک گراف تصادفی است و در نتیجه مشخصات آن مانند درجه‌ی رؤس متغیرهای تصادفی هستند. اگر متغیر تصادفی درجه‌ی رأس v_i را با D_i نشان دهیم، ثابت کنید $\mathbb{E}[D_i] = d_i$.

پرسش ۵. فرض کنید ژانر طنز n کاربر دارد و دنباله‌ی درجات را به صورت $\mathbf{d} = (d_1, d_2, \dots, d_n)$ در نظر بگیرید. دو مقدار «مناسب» برای n و \mathbf{d} پیشنهاد بدهید و با در نظر گرفتن مقادیر پیشنهادی خودتان، $N = 100$ بار گراف $\mathcal{G}_{ED}(n, \mathbf{d})$ را بسازید. سپس بررسی کنید که آیا میانگین دنباله‌های درجات رؤس این N گراف، با دنباله‌ی \mathbf{d} برابر است یا نه؟

پرسش ۸. فرض کنید فیلم‌ها/نماها/فیلم‌نت n کاربر دارد که به ژانر طنز علاقه‌مندند. همچنین فرض کنید هر کاربر با k کاربر دیگر هم‌سلیقه باشد. در این حالت بدیهی است که $\mathbf{d} = (\underbrace{k, k, \dots, k}_{n \text{ entries}})$ خواهد شد. حال نشان دهید احتمال آن که تعداد روابط

هم‌سلیقه‌ی هر کاربر در گراف تصادفی $\mathcal{G}_{ED}(n, \mathbf{d})$ برابر با k شود، برابر است با: $\frac{e^{-k} k^k}{k!}$. سپس ثابت کنید که این مقدار از $\frac{1}{e}$ کمتر است که نشان‌دهنده‌ی یک ضعف این مدل است. دقت کنید در مدل قبلی درجه‌ی رأس v_i همواره d_i بود.

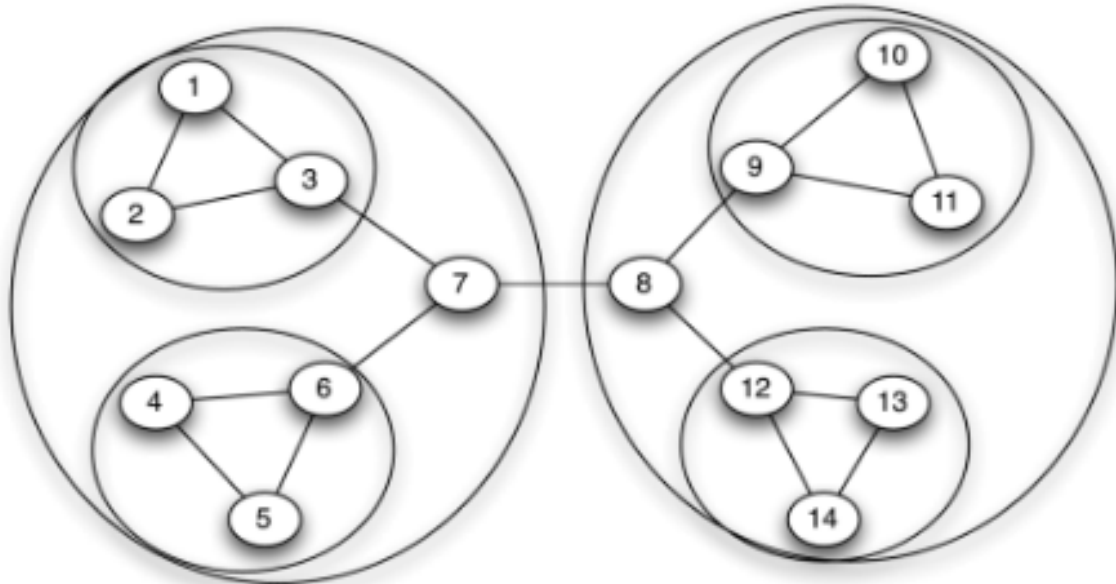
پرسش ۹. نشان دهید احتمال آن که درگراف تصادفی $\mathcal{G}_{ED}(n, \mathbf{d})$ درجه‌ی رأس v_i برابر با صفر شود کرانی به صورت زیر دارد:

$$\mathbb{P}[D_i = 0] \leq e^{-d_i}.$$

پرسش ۱۰. ثابت کنید که اگر $\sum_{i=1}^n e^{-d_i} \leq \epsilon$ ، آنگاه با احتمال بیشتر از $1 - \epsilon$ ، درجه‌ی تمام رؤس بزرگ‌تر یا مساوی با ۱ است.

۲ فهم ضعیف رای فضولی چرا کند؟^۲

فرض کنید کاربران ۱ تا ۷ به ژانر طنز علاقه دارند و کاربران ۸ تا ۱۴ به ژانر درام علاقه دارند. داخل هر یک از این خوشه‌ها نیز زیرخوشه‌های مختلفی وجود دارند که علایق اعضای هرکدام از زیرخوشه‌ها به هم تشابه دقیق‌تر و ظریف‌تری دارد. مثلاً از بین کاربران ۱ تا ۷ که به ژانر طنز علاقه دارند، کاربران ۱ تا ۳ به سریال‌های ژانر طنز علاقه دارند، اما کاربران ۴ تا ۶ فقط به فیلم سینمایی با ژانر طنز علاقه دارند.

شکل ۵: مثالی از خوشه‌ها و زیرخوشه‌ها در یک جامعه

از طرف دیگر، همان‌طور که در شکل ۵ دیده می‌شود، کاربر ۷ در ژانر طنز، با کاربر ۸ در ژانر درام هم‌سلیقه است. با توجه به گراف روابط، می‌توان حدس زد که سلیقه کاربر ۷ احتمالاً به کاربران ۳ و ۶ که در خوشه‌ی علاقه‌مندان ژانر طنز هستند، نزدیک‌تر است تا به کاربر ۸ که در خوشه‌ی دیگری قرار دارد. برای نشان دادن این نکته، می‌توانیم یک برچسب «ضعیف» روی یال مربوط به رابطه‌ی هم‌سلیقه‌ی بین کاربر ۷ و ۸ بچسبانیم. دقت کنید که برچسب یال هم‌سلیقه‌ی بین کاربر ۳ و ۷ و بین کاربر ۶ و ۷ می‌تواند ضعیف یا قوی باشد اما بین کاربر ۷ و ۸ (یعنی یال بین دو خوشه) را ضعیف در نظر می‌گیریم.

این ارتباط خاص بین رؤس ۷ و ۸ برای یک کمپانی VOD مهم است زیرا می‌توان فیلم‌هایی را که به کاربر ۸ پیشنهاد می‌شود، به کاربر ۷ که با او هم‌سلیقه، ولی از خوشه‌ای متفاوت است هم پیشنهاد داد و اگر کاربر ۷ آن فیلم‌ها را دوست داشت به افراد دیگر خوشه‌ی ژانر طنز که با کاربر ۷ هم‌سلیقه هستند هم آن فیلم‌ها را معرفی کرد. با این روش ممکن است بتوانیم پیشنهادات جدیدی به کاربران ارائه کنیم.

پرسش ۱۱. با توجه به توضیحاتی که در بالا داده شد، به نظر شما در روابط اجتماعی واقعی، احتمال این‌که یک فرصت شغلی یا خبر جدید را از دوستان صمیمی خود به دست آوریم بیشتر است یا از آشنایان دور؟ چرا؟

فرض کنید کاربر A با کاربر B, C هم‌سلیقه است. اما به دلیل این‌که به کاربران B, C فیلم‌های مشترک زیادی پیشنهاد نشده است، فعلاً نمی‌دانیم که آیا B, C هم‌سلیقه هستند یا نه، و باید به آن‌ها چند فیلم پیشنهاد داده شود تا این موضوع بررسی شود.

^۲در کارخانه‌ای که ره عقل و فضل نیست/ فهم ضعیف رای فضولی چرا کند؟ [حافظ]

پرسش ۰۱۲. توضیح دهید که چرا احتمال همسلیقه بودن B, C در حالتی که هردو با A همسلیقه هستند، نسبت به حالتی که همسلیقه‌ی مشترک ندارند بیشتر است؟ به این خاصیت Triadic Closure گفته می‌شود. سپس نتیجه بگیرید که تعداد یال‌های گراف مربوط به خوشه‌ی علاقه‌مندان یک ژانر به مرور بیشتر می‌شود.

حال فرض کنید برای هر سه کاربر دلخواه A, B, C ، اگر بدانیم کاربران B, C با کاربر A همسلیقه هستند، احتمال ایجاد Triadic Closure و همسلیقه بودن B, C برابر با p باشد.

پرسش ۰۱۳. اگر بدانیم کاربران B, C با کاربران A_1, A_2, \dots, A_k همسلیقه هستند، آنگاه احتمال همسلیقه بودن B, C را بیابید. رفتار احتمال را با افزایش k توجیه کنید.

۳ فرض ایزد بگزاریم و به کس بد نکنیم!^۲

در این بخش می‌خواهیم درستی یا نادرستی فرضیه‌ی زیر را بررسی کنیم. پیش از انجام این بخش توصیه می‌کنم مطالب بخش آزمون فرض را که در درس یاد گرفتید، مرور کنید.

فرضیه: به طور کلی سلیقه یک خانم به یک خانم شبیه‌تر است تا یک آقا.

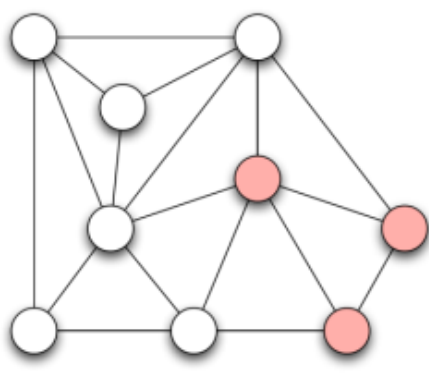
گراف روابط هم‌سلیقه‌ی بین افراد را به صورت $G = G_1 \cup G_2$ در نظر می‌گیریم که $G_1 = (V_1, E_1)$ تنها شامل کاربران خانم و $G_2 = (V_2, E_2)$ تنها شامل کاربران آقا است. در نتیجه $G_1 \cap G_2 = \emptyset$. همچنین فرض می‌کنیم n_1 کاربر خانم، n_2 کاربر آقا و $n = n_1 + n_2$ کاربر در کل داریم. گراف G_1 را یک گراف تصادفی می‌گیریم که بین هر دو رأس آن با احتمال p_1 و مستقل از رؤس دیگریک یال وجود دارد. گراف G_2 را یک گراف تصادفی می‌گیریم که بین هر دو رأس آن با احتمال p_2 و مستقل از رؤس دیگریک یال وجود دارد. همچنین بین هر دو رأس مانند u, v که $u \in V_1$ و $v \in V_2$ با احتمال p_{12} و مستقل از یال‌های دیگر یک یال وجود دارد.

پرسش ۱۴. فرض صفر و فرض مقابل را برحسب پارامترهای فوق بنویسید.

فرض کنید تعداد روابط هم‌سلیقه‌ی بین خانم‌ها m_1 ، تعداد روابط هم‌سلیقه‌ی بین آقایان m_2 و تعداد روابط هم‌سلیقه‌ی بین یک خانم و یک آقا m_{12} باشد.

پرسش ۱۵. یک آزمون فرض برای آزمودن فرضیه‌ی مطرح شده طراحی کنید.

پرسش شبیه‌سازی ۶. فرض کنید روابط هم‌سلیقه‌ی بین افراد به صورت شکل ۶ باشد، (گره‌های صورتی نشان‌دهنده خانم‌ها و گره‌های سفید نشان‌دهنده آقایان هستند). برنامه‌ای بنویسید که مقدار خطای نوع اول (α) را از ورودی بگیرد و در خروجی چاپ کند که به ازای این مقدار α فرض صفر رد می‌شود یا رد نمی‌شود؟ در چه مقادیری از α فرض صفر رد می‌شود؟

شکل ۶: مثالی از روابط هم‌سلیقه‌ی بین خانم‌ها و آقایان

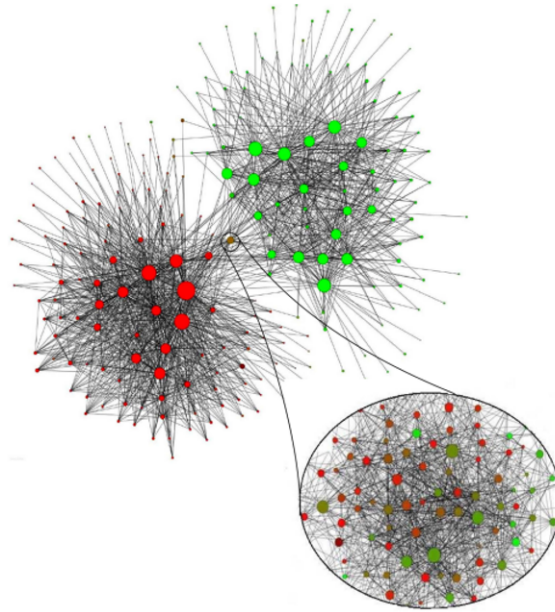
^۲فرض ایزد بگزاریم و به کس بد نکنیم/ وان چه گویند روا نیست، نگوییم رواست [حافظ]

۴ اگر مرگ نبود، زندگی، زندگی نبود!^۴

فرض کنید فیلمو/نماوا/فیلم نت n کاربر دارد. یکی از نکاتی که می‌تواند ما را در یافتن خوشه‌ها یاری کند، تعداد فیلم‌های مشترک موردعلاقه بین دو کاربر است. به تعبیر دیگر، اگر دو کاربر تعداد زیادی فیلم را هم‌زمان دوست داشته باشند، به احتمال بالا عضو یک خوشه هستند. تعداد فیلم‌های مشترک موردعلاقه بین دو کاربر را می‌توان با وزن یال بین رأس‌های متناظر با آن دو کاربر در گراف نشان داد. در نتیجه تعریف ماتریس مجاورت عوض می‌شود:

تعریف ۷ (ماتریس مجاورت برای گراف وزن‌دار). ماتریس مجاورت برای گراف وزن‌دار \mathcal{G} با n رأس یک ماتریس $A \in \mathbb{R}^{n \times n}$ است که درایه‌های آن به صورت زیر هستند:

$$A_{i,j} = \text{وزن یال بین دو رأس } i, j.$$

شکل ۷: مثالی از روابط هم‌سلیقه‌گی در یک گراف

در این قسمت می‌خواهیم روش دیگری برای شناسایی خوشه‌ها را بررسی کنیم. این الگوریتم Louvain^۵ نام دارد. در این روش ابتدا برای یک گراف وزن‌دار با ماتریس مجاورت $A \in \mathbb{R}^{n \times n}$ مقدار modularity را به صورت زیر تعریف می‌کنیم:

$$Q = \frac{1}{2m} \sum_{i,j=1}^n \left[A_{i,j} - \frac{k_i k_j}{2m} \right] \delta(c_i, c_j) \quad (۱)$$

در رابطه‌ی (۱)، $A_{i,j}$ وزن یال بین رئوس v_i, v_j ، m مجموع وزن تمام یال‌های گراف، k_i مجموع وزن یال‌هایی که به رأس v_i متصل هستند و $\delta(c_i, c_j)$ به صورت $\delta(c_i, c_j) = \mathbb{1}\{c_i = c_j\}$ تعریف می‌شود. هدف ما در این الگوریتم افزایش مقدار Q است. در الگوریتم Louvain ابتدا هر رأس از گراف را یک خوشه‌ی جداگانه در نظر می‌گیریم (یا معادلاً، هر شخص را علاقه‌مند به یک ژانر جداگانه در نظر می‌گیریم، به طوری که هیچ دو نفری به ژانر یکسانی علاقه نداشته باشند). سپس در یک حلقه تلاش می‌کنیم مقدار Q را در هر دور کمی افزایش دهیم. این کار را تا زمانی انجام می‌دهیم که مقدار Q افزایش قابل توجهی نیابد.

^۴از موریس مترلینک، نویسنده، شاعر و فیلسوف بلژیکی
^۵شهری در بلژیک!

الگوریتم به صورت زیر است:

۱. هر رأس از گراف را یک خوشه‌ی مجزا در نظر بگیرید.

۲. برای $t = 1, 2, \dots, T$:

(A) برای $i = 1, 2, \dots, |V|$:

(i) تمام همسایه‌های رأس v_i را در نظر بگیرید، یعنی تمام رأس‌هایی مانند v_j که $A_{i,j} > 0$. این همسایه‌ها را در مجموعه‌ای مانند N_i قرار می‌دهیم.

(ii) برای هر $v_j \in N_i$:

• رأس v_i را از خوشه‌ی خودش خارج کنید و به خوشه‌ای که v_j در آن است، اضافه کنید. میزان تغییرات Q با این جابجایی را ثبت کنید. این مقدار را $\Delta Q_{i,j}$ می‌نامیم.

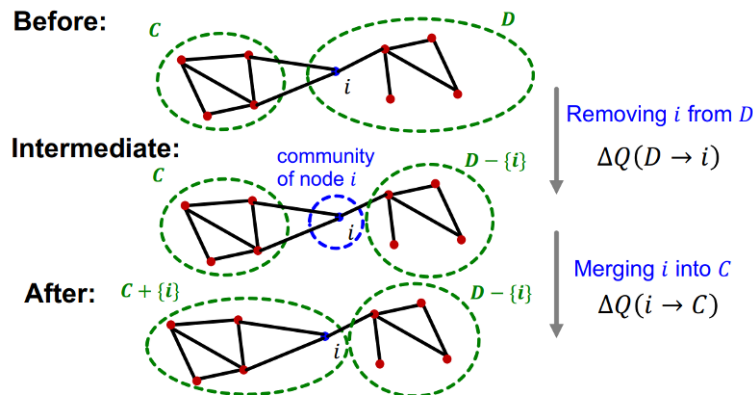
(iii) تعریف کنید $\Delta Q_i^{(t)} = \max_{j: v_j \in N_i} \Delta Q_{i,j}$ و $j^* = \arg \max_{j: v_j \in N_i} \Delta Q_{i,j}$.

(iv) اگر $\Delta Q_i^{(t)} > 0$ است، رأس v_i را از خوشه‌ی خودش خارج کنید و به خوشه‌ی شامل v_{j^*} اضافه کنید. در غیر این صورت v_i را در خوشه‌ی خودش نگه دارید.

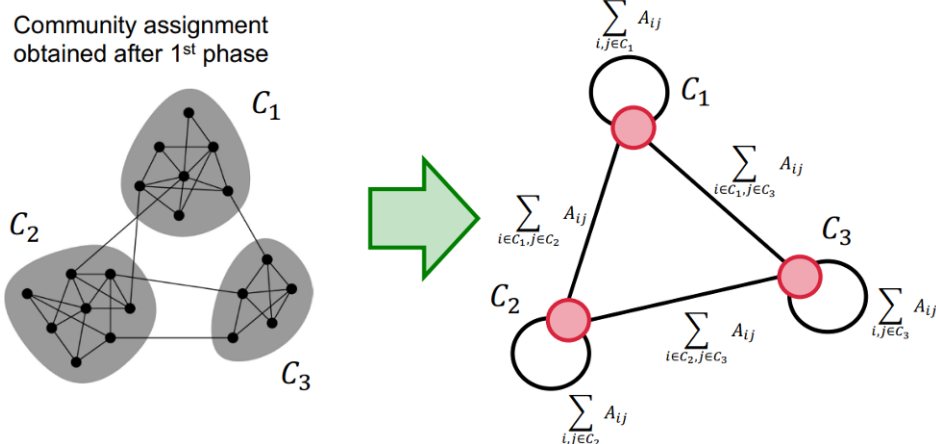
(ب) هر خوشه را به صورت یک آبرأس درآورید. این آبرأس یک یال به دور خودش (طوقه) دارد که وزن این یال برابر است با مجموع تعداد یال‌هایی که از هر رأس، به رأسی داخل همین خوشه وصل می‌شود. همچنین وزن یال بین این آبرأس‌ها برابر است با مجموع وزن یال‌های بین رأس‌های دو خوشه.

(ج) مجموعه‌ی رئوس گراف (V) را به‌روز کنید.

در شکل‌های ۸ و ۹ دو مرحله‌ی اصلی این الگوریتم را مشاهده می‌کنیم.

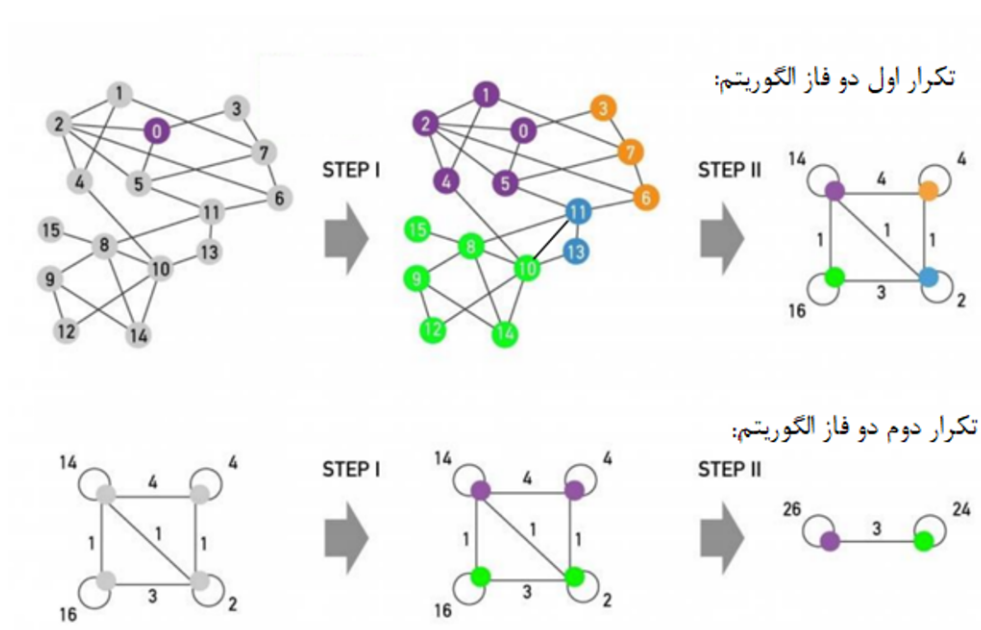

شکل ۸: مثالی از جابجایی رئوس بین خوشه‌ها

شکل ۹: مثالی از تبدیل خوشه‌ها به آبرأس

پرسش ۱۶. الگوریتم Louvain را روی گراف شکل ۱۰ به صورت دستی اجرا کنید. آیا به همین خروجی‌ها می‌رسید؟ (در مرحله ۱ رأس‌ها را به ترتیب شماره‌های شکل بررسی کنید.)

شکل ۱۰: مثالی از الگوریتم Louvain

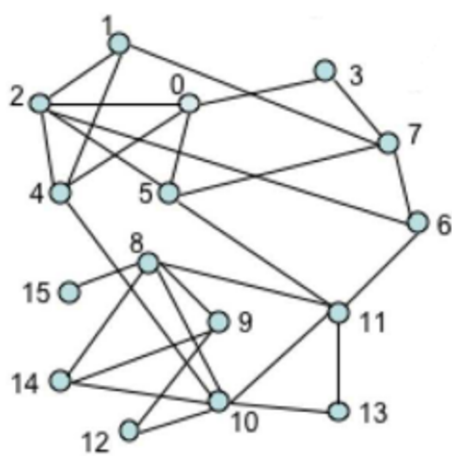
پرسش ۱۷. با استفاده از رابطه (۱) و الگوریتم Louvain، توضیح دهید که چرا با افزایش (و نه کاهش) Q ، خوشه‌ها را بهتر می‌توانیم تشخیص دهیم؟

پرسش ۱۸. فرض کنید رأس v_i می‌خواهد به خوشه‌ی حاوی رأس v_j اضافه شود، این خوشه را با c نشان می‌دهیم. نشان دهید مقدار تغییرات Q با این جابجایی (فقط مرحله‌ی اضافه‌شدن را در نظر می‌گیریم) برابر است با:

$$\Delta Q_{i,j} = \left[\frac{\Sigma_{\text{in}} + 2k_{i,\text{in}}}{2m} - \left(\frac{\Sigma_{\text{tot}} + k_i}{2m} \right)^2 \right] - \left[\frac{\Sigma_{\text{in}}}{2m} - \left(\frac{\Sigma_{\text{tot}}}{2m} \right)^2 - \left(\frac{k_i}{2m} \right)^2 \right]$$

که در آن Σ_{in} مجموع وزن تمام یال‌های درون خوشه‌ی c ، Σ_{tot} مجموع وزن تمام یال‌های متصل به رئوس خوشه‌ی c ، k_i مجموع وزن تمام یال‌های که به رأس v_i وصل هستند و $k_{i,in}$ مجموع وزن یال‌هایی که v_i را به یکی از اعضای خوشه‌ی c وصل می‌کند، هستند.

پرسش شبیه‌سازی ۷. در یک مدل ساده، اگر تعداد فیلم‌هایی که دو کاربر به صورت مشترک دیده‌اند از یک مقدار آستانه بالاتر باشد، بین آن دو یک یال با وزن ۱ رسم می‌شود و در غیر این صورت بین آن دو کاربر یالی رسم نمی‌شود. فرض کنید روابط هم‌سلیقه‌ی بین ۱۶ کاربر یک VOD را به صورتی که گفته شد بررسی کرده‌ایم و گراف شکل ۱۱ حاصل شده است. برنامه‌ای

شکل ۱۱: مثالی از روابط هم‌سلیقه‌ی بین افراد در یک VOD

بنویسید که الگوریتم Louvain را روی گراف شکل ۱۱ اجرا کند و خروجی تکرار اول تا پنجم را نمایش دهد.

به جای رابطه‌ی (۱) می‌توان از تعاریف دیگری هم برای Q استفاده کرد، به عنوان مثال:

$$Q = \frac{1}{2m} \sum_c (e_c - \gamma \frac{K_c^2}{2m}). \quad (2)$$

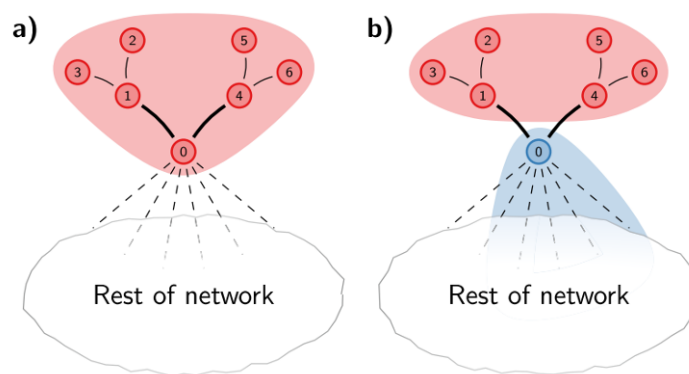
در رابطه‌ی (۲)، e_c تعداد یال‌های خوشه‌ی c و K_c مجموع درجاتِ رئوسِ خوشه‌ی c هستند. همچنین m مجموع وزن تمام یال‌های گراف است.

پرسش شبیه‌سازی ۸. پرسش شبیه‌سازی ۷ را با تعریفی از Q که در رابطه‌ی (۲) بیان شده است، تکرار کنید. مقدار $\gamma > 0$ را چند مقدار مختلف قرار دهید و تأثیر آن را گزارش کنید.

پرسش شبیه‌سازی ۹. برای مجموعه داده‌ی Zachary's Karate Club که در میان فایل‌های پیوست مربوط به فاز اول پروژه به شما داده شده است، خوشه‌ها را با استفاده از الگوریتم Louvain به دست آورید. گراف اصلی و گراف خوشه‌بندی شده و modularity را به دست آورید. برای این سوال می‌توانید از کتابخانه‌های آماده استفاده کنید.

پرسش شبیه‌سازی ۱۰. در مورد مشکلات حذف یال‌های داخل خوشه‌ها^۶ و همچنین توقف زود هنگام الگوریتم Louvain جست‌وجو و نتایج آن را بیان کنید. چرا معیار modularity می‌تواند باعث چنین مشکلاتی بشود؟ شکل ۱۲ را در این خصوص ببینید.

^۶internally disconnected community

شکل ۱۲: مثالی از مشکلات الگوریتم Louvain

۵ نکات مهم!

۴. تمامی شبیه‌سازی‌ها باید با کمک زبان Python انجام شود. شما تنها مجاز به استفاده از کتابخانه‌های `networkx`، `numpy`، `scipy`، `random` و `matplotlib` هستید. همچنین تنها در مواردی که ذکر شده استفاده از کتابخانه‌ی `scikit-learn` مجاز است. اگر روی عنوان هر کتابخانه کلیک کنید، به راهنمای آن کتابخانه هدایت می‌شوید.

۵. تحویل پروژه به صورت گزارش و کدهای نوشته‌شده است. گزارش باید شامل پاسخ پرسش‌ها، تصاویر و نمودارها و نتیجه‌گیری‌های لازم باشد. توجه کنید که قسمت عمده بارم شبیه‌سازی را گزارش شما و نتیجه‌ای که از خروجی کد می‌گیرید دارد. همچنین تمیزی گزارش بسیار مهم است. کدها و گزارش را در یک فایل فشرده‌شده در سامانه‌ی درس‌افزار آپلود کنید.

۶. اگر برای پاسخ به پرسش‌ها، از منبعی (کتاب، مقاله، سایت و...) کمک گرفته‌اید، حتماً به آن ارجاع دهید.

۷. نوشتن گزارش کار با \LaTeX نمره‌ی امتیازی دارد.

۸. پرسش‌های شبیه‌سازی با رنگ سبز و پرسش‌های تئوری با رنگ آبی مشخص شده‌اند.

۹. بخش‌های تئوری گزارش که در قالب پرسش‌ها طرح شده‌اند را می‌توانید روی کاغذ بنویسید و تصویر آن‌ها را در گزارش خود بیاورید، ولی توصیه‌ی برادرانه می‌کنم که این کار را نکنید!

موفق باشید!